

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การผลิต และบริโภคผักพื้นบ้านของเกษตรกรในเขตอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน ว่าที่ร้อยตรีอุเทน สีลาม

ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ คุณหญิง	ณ ลำปาง	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ภจุน	ศรีมณฑล	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. ไพบุลย์	สุทศสุภา	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การผลิตและบริโภคผักพื้นบ้านของเกษตรกรในเขตอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ ศึกษาการผลิตผักพื้นบ้านของเกษตรกรเพื่อบริโภค และจำหน่าย การบริโภคผักพื้นบ้านของเกษตรกรทั้งที่ปลูกเองและที่มีอยู่ในธรรมชาติ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามบางตัวแปร ตลอดจนอุปสรรค และปัญหาในการผลิตผักพื้นบ้านของเกษตรกร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ เกษตรกรที่อยู่ในเขตอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้จำนวนตัวอย่าง 206 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามใช้ค่าสถิติ ไค-สแควร์ (Chi-square test)

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรปลูกผักด้วยตนเองเพื่อไว้บริโภค โดยมากเป็นผักที่เป็นเครื่องปรุงประเภทใช้ลำต้นและหัว การปลูกนิยมปลูกในบ้านของตนเองไม่นิยมปลูกในพื้นที่สวน หรือพื้นที่ป่าที่ไม่มีเจ้าของ มีการใช้สารเคมีในการผลิตบ้างบางส่วน กิจกรรมที่ทำในการผลิตมากที่สุดคือการให้น้ำ ส่วนใหญ่ใช้แรงงานครัวเรือนในการผลิต มีการจ้างแรงงานเพื่อช่วยในการผลิตเพียงเล็กน้อย

ผักที่เกษตรกรนิยมบริโภคโดยตรงมากที่สุดคือ ตำลึง รองลงมาได้แก่ ชะอม สำหรับเครื่องเทศ หรือเครื่องปรุง ข่าและขิง ได้รับความนิยมนมากที่สุด เกษตรกรส่วนใหญ่ได้ผักมาบริโภคเองจากธรรมชาติและจากการที่ปลูกรับประทาน การบริโภคผักสด และการปรุงให้สุกมีอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน

สำหรับเหตุผลที่เกษตรกรรับประทานผักพื้นบ้านเป็นอาหารคือบริโภคกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ และเกษตรกรมีแนวโน้มว่าจะบริโภคผักพื้นบ้านมากขึ้น

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ระยะทางและลักษณะพื้นที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับการผลิตผักพื้นบ้านของเกษตรกร ระยะทางและลักษณะพื้นที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับการบริโภคผักพื้นบ้านของเกษตรกร และอายุของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับรสนิยมความชอบ และไม่ชอบผักพื้นบ้าน

ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตผักพื้นบ้านที่เกษตรกรส่วนใหญ่กล่าวถึงได้แก่ ความไม่แน่ใจในตลาดผักพื้นบ้านเพราะยังไม่มีตลาดรองรับที่แน่นอน เกษตรกรไม่มีพื้นที่ในการปลูกผักพื้นบ้าน และยังไม่ทราบถึงเทคโนโลยีเกี่ยวกับการป้องกันโรคและแมลงที่จะเกิดขึ้นกับผักพื้นบ้าน ตลอดจนขาดความรู้ด้านการผลิต และการตลาดผักพื้นบ้าน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ ควรจะมีการให้ความรู้เรื่องการผลิตผักพื้นบ้านเพื่อให้เกิดความคุ้มทุนและปลอดภัยให้กับผู้บริโภคให้เกษตรกรทราบ ควรจะให้ความรู้ด้านคุณประโยชน์ของผักพื้นบ้านแก่เยาวชนเพื่อที่จะให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากผักพื้นบ้านในท้องถิ่น

Independent Study Title	Local Vegetable Production and Consumption of Farmers in Mae Taeng District, Chiang Mai Province		
Author	Acting Sub-Lieutenant Uthen Srilame		
Degree	Master of Science (Agriculture)Agricultural Extension		
Independent Study Advisory Committee	Assoc. Prof. Dusdee	Nalampang	Chairperson
	Assoc. Prof. Katin	Srimongkol	Member
	Assoc. Prof. Dr. Paiboon	Supasupar	Member

Abstract

The propose of this research was to study the local vegetable production , consumption and distribution of farmers which both grow and natural in Mae Taeng district, Chaing Mai province, and to find out the relationship between independent variables and dependent variable as well as problem and obstacles in local production.

The sample consisted of 206 farmers in Mae Taeng district, Chiang Mai province by using questionnaires to collect data then the data was analyzed through the application of percentage, average, mean, standard deviation and Chi-square test.

From the study, it was found that the farmers grow vegetable for condiments and stems for their own consumption. They tended to grow vegetable in their farm and did not grow vegetable in fruit garden or in forestry areas. The using of chemical to grow vegetable had not widely done. The major activities of production was to water by their household labors and some of hired labor was needed.

Most favorite vegetable the farmers direct consumption were Gourd and Acacia respectively, for condiment were Galingale and Ginger. Most local vegetable were from growth and in natural while ratio of fresh vegetable and cooking vegetable were similarity. About reasons why local vegetable the farmers consumed was from their ancestors also consumed and the farmers had more consumed local vegetable.

The hypothesis testing showed that the distance of home from Chaing Mai and difference level areas were related to the production of local vegetable, and the distance of home from Chaing Mai and difference level areas were also related to the consumption of local vegetable as well as age were related to the taste of local vegetable.

Concerning problem and obstacles, it was found from the farmers were that they did not sure of the market supporting local vegetable because there had no such market and they had no land to grow local vegetable, and they did not know about technology to prevent local vegetable diseases and insects.

Recommendation of this research were that it should give farmers knowledge about local vegetable production save for consumer and benefit for producer, and should give knowledge about local vegetable benefit for youth by making conserve and consume local vegetable.